

Fiets en Sociale Veiligheid

Februari 2019

Fietzersbond afdeling Enschede heeft in een klein comité een onderzoek gedaan naar de sociale veiligheid op de fiets in en rondom de stad Enschede. Op pagina 21 van de Fietsvisie staan mooie woorden over Sociale Veiligheid, helaas zijn het tot nu toe grotendeels mooie woorden gebleven. De Fietzersbond roept de gemeente Enschede dan ook op om ook hieraan concrete invulling te geven.

Inleiding - persoonlijke motivatie en toelichting

Mijn motivatie om onderzoek te doen naar de sociale veiligheid op fietspaden en fietsroutes in Enschede komt voort uit een persoonlijke ervaring van 26 jaar geleden. Ik fietste toen tegen middernacht van een vriendin aan de Buurserstraat naar mijn huis aan de Gronausestraat. Door een 'belager' werd ik toen al fietsend van achteren in mijn nek gepakt en zo tussen twee bomen van de fiets geduwd, met zacht uitgedrukt, zeer nare gevolgen.

Sinds deze gebeurtenis heb ik een speciaal oog ontwikkeld voor onveilige fietssituaties in de stad Enschede. De plaats waar mij dit overkwam lag binnen de bebouwde kom van de stad, daar waar de

Knalhutteweg overgaat in de Kuipersdijk. Vanwege een aantal bomen wordt daar het fietspad een stukje, hooguit 20 meter, om deze bomen omgeleid, waardoor het fietspad niet meer zichtbaar is vanaf de rijweg. De onzichtbaarheid werd mede veroorzaakt door een soort van struikgewas tussen de bomen aan de kant van de rijweg links van het fietspad.

Mijn analyse over deze onveilige situatie zal ik graag mondeling toelichten. Na melding hiervan bij de Gemeente, is sindsdien de onveilige situatie van mijn 'plaats delict' nog steeds niet verbeterd.

Bevindingen

De meeste onveilige fietspaden liggen in het buitengebied van Enschede, zoals het nieuwe fietspad langs de Zuid-Esmarkerrondweg vanaf het kruispunt Derkinkweg-Kersdijk richting Knalhutteweg tot aan de rotonde van Winkelcentrum Stroinkslanden. Het fietspad langs een huizenrij vlak voor het winkelcentrum is ook onzichtbaar vanaf de rijweg door de beplanting van veel struiken en struikgewas tussen de bomen.

Zeer onveilige fietsroutes zijn ook de vier fietstunnels in Enschede West en Zuid, ze liggen zeer geïsoleerd van de bebouwing van huizen en aansluitende autowegen, de weg ernaar toe en er weer uit gaat door een verlaten gebied, vooral na de werk- en schoolspitsuren en 's avonds/'s nachts. Ik heb bij de tunnels met een aantal mensen gesproken, de man van een echtpaar had het vooral

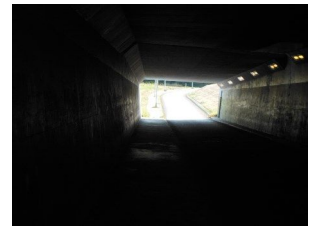

over kwajongens die de boel vernielen en bekladde, de vrouw vertelde dat ze zeker 's avonds niet alleen door de tunnels durfde vanwege het verlaten en donkere gebied, "als er iets gebeurt hoort en ziet niemand je". In de Zuiderval-tunnel was bij mijn laatste bezoek van de zes verlichtingselementen er maar één waar een tl-buis in brandde, je rijdt dan echt een donker spookachtig gat in. Ik heb hier de Gemeente over geïnformeerd, er zou iemand naar gaan kijken.

Twee weken geleden ben ik weer naar de Zuiderval-tunnel gegaan. Een paar maanden na mijn melding was er nog steeds niets gebeurd, behalve dat ook de laatste lamp het niet meer doet. Opnieuw de Gemeente gebeld, kreeg toen iemand te spreken van de afdeling 'veilige leefomgeving', zij vond mijn vorige melding in haar dossier en zou ervoor zorgen dat er iemand naar ging kijken.

Bij het laatste bezoek aan de Zuiderval-tunnel heb ik een vrouw die de tunnel in fietste een aantal vragen gesteld. Zij gebruikt de tunnel regelmatig om sneller van Zuid naar het Centrum te fietsen, maar zeker niet 's avonds als het donker en stil is. De weg naar de tunnel ligt er dan verlaten bij, en je bent dan door niemand zichtbaar en hoorbaar als er een 'potentiële belager' naar je toe komt, of je staat op te wachten.

In de Oude Dijk-tunnel hangen elementen met geelachtig licht dat meer op sfeerverlichting lijkt dan dat het een gevoel van zichtbaarheid en veiligheid geeft. Dat de tunnels als onveilig worden ervaren staat ook met zoveel woorden in de Fietsvisie.

De beschilderingen van de tunnels zijn inderdaad erg mooi en vrolijk voor een prettige belevingswaarde overdag, maar bieden 's avonds en 's nachts geen enkele toegevoegde veiligheid.

Niet al het onheil kan voorkomen worden, maar er kan nog wel het een en ander verbeterd worden om de kans daarop zoveel mogelijk te verkleinen.

Conclusies

Er zijn zeker nog een aantal verbeteringen mogelijk om de sociale veiligheid op de fiets optimaal te vergroten. Zodat zeker vrouwen en meisjes, ook na zonsondergang veilig van A naar B kunnen fietsen.

Ook mannen en jongens kunnen door een 'belager' aangevallen worden, zij het meestal met een andere intentie, meestal beroving of ander zinloos geweld.

Bij vrouwen en meisjes gaat het vaak om een aanranding en/of verkrachting.

Om dit zo veel mogelijk te voorkomen doen wij een aantal aanbevelingen om de situaties op de onveilige plekken te verbeteren.

Aanbevelingen

- Over het nieuwe fietspad langs de Zuid Esmarkerrondweg: tot aan Winkelcentrum Stroinkslanden staan veel bomen. Tussen de bomen staan op veel plekken grote struiken en hoog struikgewas waardoor je op het fietspad niet zichtbaar bent vanaf de rijweg. Deze onnodige begroeiing kan makkelijk verwijderd worden ten behoeve van de veiligheid van de fietser.
- Voor alle vier de fietstunnels is het belangrijk dat de omgeving er naar toe goed verlicht wordt, er staan wel lantaarnpalen, maar ik waag me in het donker zeker niet in deze gebieden. Van de Zuiderval-tunnel naar de Knalhutteweg-tunnel is een paar minuten fietsen, je fietst dan over een grote kale vlakte in het donker, met de Knalhutteweg op zeer grote afstand, met alleen maar fietspaden die elkaar kruisen

in meerdere richtingen. Het is wenselijk om in het donker op die plekken gaan kijken en beoordelen of meer en betere verlichting deze plekken veiliger kan maken.

- Over de in- en uitgangen van de tunnels; bij een aantal tunnels een smalle weg er naar toe. Als je de Zuiderval-tunnel uit fietst richting Knalhatteweg staan langs het fietspad aan weerszijden bomen en struiken waar je als fietser makkelijk achter kunt verdwijnen en onzichtbaar bent, ook overdag.
- Het plaatsen van camera's bij de in- en uitgangen van de tunnels met een duidelijk zichtbaar bordje 'camerabewaking' lijkt ons zeer wenselijk. De potentiële belager weet dan dat hij gezien en herkend kan worden.
- Regelmatige controle op het functioneren van de verlichting in de tunnels, en de toegangsroutes naar de tunnels toe.